

Nr 180.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning med särskilda bestämmelser om avdrag vid 1922 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt; given Stockholms slott den 25 februari 1921.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning med särskilda bestämmelser om avdrag vid 1922 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt.

GUSTAF.

A. E. M. Ericsson.

Förslag

till

förordning med särskilda bestämmelser om avdrag vid 1922 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Härigenom förordnas, att, utan hinder av bestämmelserna i 18 § 1 mom. i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, vid 1922 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt det beskattningsbara beloppet för svensk medborgare, som är här i riket mantalsskriven, skall beräknas efter följande grunder:

a) För en var skattskyldig skall från det taxerade beloppet såsom fritt från skatt avdragas följande belopp (*ortsavdrag*):

Om han är mantalsskriven inom ort tillhörande ortsgrupp	I,	900 kronor,
» » » » » » » »	II,	1,050 »
» » » » » » » »	III,	1,200 »
» » » » » » » »	IV,	1,350 »
» » » » » » » »	V,	1,500 »

b) Utöver ortsavdraget äger skattskyldig, vilken är gift eller har hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållna barn, vilka icke uppnått 21 år och icke själva skola taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt, erhålla avdrag (*familjeavdrag*) dels med 300 kronor för varje sådant barn, dels ock med 300 kronor för hustru, om skattskyldig är gift, eller för husföreståndarinna, om skattskyldig är ogift (varmed jämställes, att skattskyldig är änking, änka eller franskild).

För barn, vars föräldrar båda leva men icke äro gifta med varandra, skall, därest enligt ovan givna bestämmelser båda föräldrarna skulle vara berättigade till avdrag, endast modern eller, om barnet vistas hos fadern, endast denne åtnjuta avdrag.

c) I enskilda fall, då skattskyldigs skatteförmåga på grund av särskilda omständigheter (långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än dem, för vilka han äger åtnjuta familje-

avdrag, eller annan därmed jämförlik omständighet) är väsentligt nedsatt, må det skattefria avdraget ökas med högst 700 kronor. Sådana utgifter för annans underhåll, som avses i 10 § i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, må icke åberopas såsom grund för avdrag enligt detta stycke.

d) Den del av det taxerade beloppet, som överstiger summan av de enligt a), b) och c) här ovan för den skattskyldige medgivna avdrag men icke dubbla summan av samma avdrag, upptages i det beskattningsbara beloppet till sitt halva belopp.

Den del av det taxerade beloppet, som överstiger dubbla summan av medgivna avdrag, ingår i sin helhet i det beskattningsbara beloppet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1922.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet, å Stockholms slott den 25 februari 1921.*

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL,
statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERG-
QVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON.

T. f. chefen för finansdepartementet, statsrådet Ericsson, anförde
härefter:

Jämlikt 18 § i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt, sådant nämnda lagrum lyder enligt förordningen den 19 november 1920 (nr 758), äger här i riket mantalsskriven svensk medborgare å det taxerade beloppet tillgodonjuta visst skattefritt avdrag, som är avsett att motsvara existensminimum. Sålunda skall enligt 1 mom. a) för en var sådan skattskyldig, allt efter som han är mantalsskriven inom ort tillhörande den ena eller andra av de fem ortsgrupper, vari riket för ändamålet indelas, såsom skattefritt avdragas ett belopp av 600, 700, 800, 900 eller 1,000 kronor (ortsavdrag). Vidare äger enligt 1 mom. b) dylik skattskyldig, vilken är gift eller har hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållna barn, vilka icke uppnått 21 år och icke själva skola taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt, erhålla avdrag (familjeavdrag) dels med 200 kronor för varje sådant barn dels ock med 200 kronor för hustru, om den skattskyldige är gift, eller för husföreståndarinna, om skattskyldig är ogift. I enskilda fall, då skattskyldigs skatteförmåga på grund av särskilda omständigheter är väsentligt nedsatt, må enligt 1 mom. c) det skattefria avdraget ökas med högst 500 kronor.

I 18 § 1 mom. d) stadgas slutligen, att den del av det taxerade beloppet, som överstiger summan av den skattskyldige sålunda medgivna avdrag men icke dubbla summan därav, skall i det beskattningsbara beloppet upptagas till sitt halva belopp.

Storleken av de skattefria Orts- och familjeavdragen är i för-

ordningen bestämd efter den i juli månad 1914 rådande prisnivå, dock med ungefär 20 procents förhöjning beträffande ortsavdraget. Med hänsyn till den ökning i levnadskostnaderna, som efter sist angivna tidpunkt ägt rum och som i slutet av år 1918 uppgått till 167 procent av 1914 års nivå, förelade Kungl. Maj:t med proposition den 21 mars 1919, nr 347, riksdagen förslag till förordning om särskilda avdrag vid 1920 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt. Nämda förslag gick ut på en förhöjning dels av orts- och familjeavdragen med 50 procent och dels av maximum för det avdrag, som i ömmande fall kan medgivas skattskyldig, från 500 till 700 kronor. Vid frågans behandling i statsrådet framhölls, att berörda förhöjning av orts- och familjeavdragen icke vore tillräcklig för att bereda full kompensation för en prisstegring, som uppginge till 167 procent av 1914 års nivå, men att med hänsyn till de statsfinansiella verkningarna av skattelindringen, vilka för det dåvarande icke kunde närmare beräknas, större förhöjning ej ansetts böra tillstyrkas.

Riksdagen anmälde i skrivelse den 14 juni 1919, nr 364, att riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts berörda proposition.

Den 16 påföljande juli utfärdade Kungl. Maj:t förordning i ämnet (nr 455).

Vid 1920 års riksdag framlades proposition (nr 233) med förslag av i huvudsak samma innebörd som 1919 års nu berörda proposition. Vid anmälan i statsrådet av frågan härom framhöll dåvarande chefen för finansdepartementet, att levnadskostnaderna då ännu icke visat tendens att nämnvärt sjunka, utan att prisstegringen, som under senare hälften av år 1919 varit nere i 157 procent av 1914 års nivå, enligt socialstyrelsens beräkningar vid årsskiftet 1919—1920 uppgått till 159 procent, varför behov torde få anses föreligga av en provisorisk ökning av ifrågasvarande avdrag jämväl vid beskattningen av 1920 års inkomster, d. v. s. vid 1921 års taxering. Då de på frågan om avdragens storlek inverkan omständigheter väsentligen vore oförändrade, syntes 1919 års bestämmelser i detta avseende kunna läggas till grund för de erforderliga föreskrifterna i ämnet.

Nu berörda proposition blev med viss mindre ändring av riksdagen bifallen, och förordning med särskilda bestämmelser om avdrag vid 1921 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt utfärdades den 19 november 1920 (nr 782).

Efter det frågan om skattefria avdrag senast var föremål för riksdagens prövning, har, såvitt man kan bedöma, prisstegringen nått sin

*Departements-
chefen.*

kulmen. Enligt socialstyrelsens beräkningar utgjorde nämligen prisstegringen vid kvartalsskiftet september—oktober 1920 181 procent av 1914 års nivå och vid årsskiftet 1920—1921 171 procent av samma nivå. Efter sistnämnda tidpunkt hava levnadskostnaderna ytterligare nedgått, och en fortsatt nedgång torde vara att förvänta. Att denna nedgång dock under innevarande år icke kan väntas bliva så väsentlig, att en förhöjning med femtio procent av de skattefria avdrag, som hänföra sig till årets inkomster, kan anses för hög, synes uppenbart.

Då de skäl, som föranlett föregående riksdagar att besluta viss förhöjning av de skattefria avdragen, allt fortfarande föreligga, torde proposition angående förordning med särskilda bestämmelser om avdrag vid 1922 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt, av enahanda innehåll som motsvarande förordning rörande avdrag vid 1921 års taxering nu böra avlätas till riksdagen.

Jag vill i detta sammanhang erinra om, att 1920 års riksdag även antog ett förslag till förordning med särskilda bestämmelser om avdrag vid 1921 års taxering till bevillning av inkomst och att förordning i detta ämne likaledes utfärdades den 19 november 1920 (nr 783). Dessa bestämmelser, som hava sin särskilda betydelse beträffande kommunalbeskattningen, innebära i stort sett 50 procents förhöjning på de skattefria avdrag, som jämlikt 1920 års riksdagsbeslut skola enligt bevillningsförordningen gälla vid taxeringen till bevillning av inkomst.

Givetvis framställer sig frågan, huruvida ej motsvarande bestämmelser böra införas även med avseende å 1922 års taxering. Det är emellertid uppenbart, att medgivandet av avdrag tarvar större försiktighet med avseende å kommunalbeskattningen än beträffande statsbeskattningen, synnerligast med hänsyn till kommuner med företrädesvis små inkomsttagare och utan värdefullare fastigheter, då ju i dessa kommuner en utsträckt avdragsrätt kan föranleda skattebördans huvudsakliga överflyttande på ett fåtal inkomsttagare. För närvarande är det omöjligt att bedöma, huru den nu medgivna avdragsrätten kan komma att verka vid innevarande års taxering. Såsom jag förut antytt, kan man ej heller nu förutse, huru stark nedgång i prisnivån kan komma att äga rum under innevarande år. Båda dessa faktorer kunna emellertid vara kända vid den tidpunkt, då 1922 års riksdag samlas. Därest beslut rörande den ifrågavarande avdragsrätten fattas vid riksdagens början, är detta också tids nog för att beslutet skall kunna lända till efterrättelse vid 1922 års taxering. Jag erinrar här om att ett liknande förfaringssätt tidigare vid ett flertal riksdagar tillämpats ifråga om såväl

taxeringen till bevillning för inkomst som taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt. Av nu angivna grunder finner jag det rådligast, att avgörandet av frågan om förhöjning av de skattefria avdragen beträffande bevillningstaxeringen år 1922 uppskjutes till samma års riksdag.

Sedan föredragande t. f. departementschefen härefter uppläst ett förslag till förordning med särskilda bestämmelser om avdrag vid 1922 års taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt, hemställde t. f. departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att antaga samma förslag.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Martin Philipson.